

A black and white photograph showing the aftermath of a bombing in Eindhoven. A large, multi-story building is severely damaged, with its structure exposed and debris scattered around. A tall chimney is visible in the background. The scene is one of destruction and devastation.

Bombardementen op Eindhoven

De speurtocht

Thom Defesche HA5B

Introductie

Welkom bij deze speurtocht door de stad Eindhoven, waar we samen terug kijken naar de bombardementen op Eindhoven tijdens de Tweede Wereldoorlog. De twee bombardementen die er in deze speurtocht worden behandeld zijn het Sinterklaasbombardement en het bombardement van 1944. Tijdens deze tocht neem ik jullie langs alle belangrijke locaties, gedenkplaatsen en laat ik verhalen zien van mensen die het hebben meegemaakt.

Naast dat jullie je gaan inleven in de bombardementen, biedt deze speurtocht ook dat je de stad Eindhoven beter gaat kennen.

Het start punt krijgen jullie van mij cadeau. De speurtocht begint bij 'het klokgebouw'. Op de volgende pagina wordt de speurtocht verder uitgelegd.

Veel succes en plezier tijdens deze leerzame speurtocht!

Uitleg

Voor iedere locatie die je bezoekt moet je een raadsel oplossen zodat je weet waar je heen moet.

Hieronder zie je een voorbeeld:

Het juiste woord was 'Philips Stadion'. Nu moet je dus naar het Philips Stadion gaan.

De speurtocht kent ook een aantal bonusvragen die je alleen kunt oplossen als je goed kijkt op de locatie waar je dan bent. De letters die je verzamelt, vormen aan het einde van de speurtocht een woord. Aan het einde kun je alle letters overnemen zodat je ziet wat het eindwoord is.

Bij iedere bestemming moet je een vraag beantwoorden. Om dat te doen heb je waarschijnlijk meer informatie nodig. Deze kun je vinden door naar de website te gaan via deze QR code.

Naast het raadsel en de vraag zijn er ook telkens twee afbeeldingen afgebeeld. Deze twee afbeeldingen laten zien hoe het er toen eruit zag en ook hoe het op dit moment eruit ziet. Deze afbeeldingen zijn er om de vraag te verduidelijken. Het zal je hopelijk laten zien hoe erg de schade toen was.

(pssst...mocht het echt niet lukken om een raadsel op te lossen, kijk dan op één van de laatste twee pagina's voor het antwoord)

Klokgebouw

Je begint met een aantal vragen over het Sinterklaasbombardement

Vraag 1

Op 6 december 1942 brak de hel los in Eindhoven. RAF-vliegtuigen bombardeerden de Philipsfabrieken. Waarom deden zij dat? Leg uit in minimaal 20 woorden.

.....

.....

.....

.....

.....

Los de rebus op voor de volgende locatie!

Mia's verhaal bij Fellenoord

De schade was enorm. Straten als Demer en Fellenoord zijn compleet weggevaagd. Mia heeft het met eigen ogen zien gebeuren en was zelf slachtoffer geworden van het bombardement. Zo zijn haar beide benen ernstig gewond geraakt en is haar broertje overleden door het bombardement.

Vraag 2

Op wie zou Mia het kwaadst zijn? Op de Duitsers, omdat zij zijn begonnen aan de WOII? Of op de Britten? Want zij zorgden door het luchtoffensief ervoor dat haar broertje is overleden en dat ze zelf ook ernstig gewond is geraakt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Op naar de volgende locatie...

In 1929 zat Philips zonder al teveel personeel
dus moesten ze mensen gaan opleiden, en veel.

Hiervoor hadden ze een locatie op het oog,
waar ik als school kon gaan staan, imposant en hoog.

Tijdens de oorlog ben ik gebombardeerd maar ook weer in elkaar
gezet

Dus de plek waar ik sta is nog steeds door mij bezet.

De laatste tip die ik je geef in dit uur
is dat je mijn straat soms haalt uit het spreekwoordelijke vuur.

?

Rara wie ben ik en waar sta ik

Philips bedrijfsschool (Kastanjelaan)

Doordat de RAF-vliegtuigen extreem laag vlogen werden zij niet opgemerkt door het Duitse radarsysteem. Daarnaast was het raken van een doelwit makkelijker. Het bombardement ging grotendeels volgens plan. Toch zijn er 138 mensen gedood, omdat de bommen afweken naar woonwijken.

Vraag 3

Wat denken jullie? Zou een ander luchtoffensiefleiden tot meer of minder slachtoffers? Denk aan de hoogte van het vliegtuig.

.....

.....

.....

.....

Als je klaar bent: maak het juiste woord van *Cahtarni akrek*, zodat je weet waar je hierna naar toe gaat!

Bonus vraag 1

Op dit moment is het meer dan een school. Zo zitten in het gebouw een klimhal en een restaurant. Dit restaurant staat bekend om zijn.....

3	A			E
---	---	--	--	---

4	I			S	12		K
---	---	--	--	---	----	--	---

Neem de letters over uit de gekleurde vakjes

Catharinakerk

Vraag 4

Het verhaal van Toon is wel een heftig verhaal, want hij vertelt het met meer details. Zo heeft hij het Sinterklaasbombardement meegemaakt en zag hij met eigen ogen een RAF-vliegtuig neerstorten. Hij is gaan kijken naar het vliegtuig en heeft als gevolg daarvan gruwelijke beelden onthouden. Als jij Toon was, zou jij gaan kijken of het negeren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vind je volgende locatie

Dit is een woordzoeker. Zoek de woorden in de lijst. De letters die overblijven geven een hint waar je nu naar toe gaat.

N	E	D	O	D	O	O	R	L	O	G	G	N
I	A	I	M	S	P	I	L	I	H	P	E	E
P	N	E	V	O	H	D	N	I	E	D	W	K
V	L	I	E	G	T	U	I	G	R	O	O	E
S	R	E	S	T	I	U	D	E	Y	S	N	I
W	U	O	B	P	O	R	E	D	E	W	D	R
R	O	O	K	G	N	I	D	I	J	R	V	E
R	E	M	E	D	L	B	O	M	M	E	N	A
N	I	U	P	L	B	R	I	T	T	E	N	F
R	O	Y	A	L	A	I	R	F	O	R	C	E
T	E	E	F	E	L	L	E	N	O	O	R	D
R	G	S	A	A	L	K	R	E	T	N	I	S
V	E	R	S	C	H	R	I	K	K	I	N	G

Oplossing

BEVRIJDING
BOMMEN
BRITTEN
DEMER
DODEN
DUITSERS
EINDHOVEN
FABRIEKEN
FELLENOORD
GEALIEERDEN
GEWONDEN
MIA
OORLOG
PHILIPS
PIJN
PUIN
ROOK
ROYALAIRFORCE
SINTERKLAAS
VERSCHRIKKING
VLIEGTUIG
WEDEROPBOUW

Operation Oyster

Vraag 5

Is volgens jou het
luchtoffensief van de Britten
geslaagd? Er vielen veel
onschuldige
burgerslachtoffers, maar aan de
andere kant moesten de Duitsers
een enorme klap verwerken.

.....

.....

.....

.....

Bonus vraag 2

Het monument heeft een vorm van een oester en in de oester
bevindt zich de verwoestende stad Eindhoven.
Ook is er een ander klein detail te zien. Zie je wat het is?

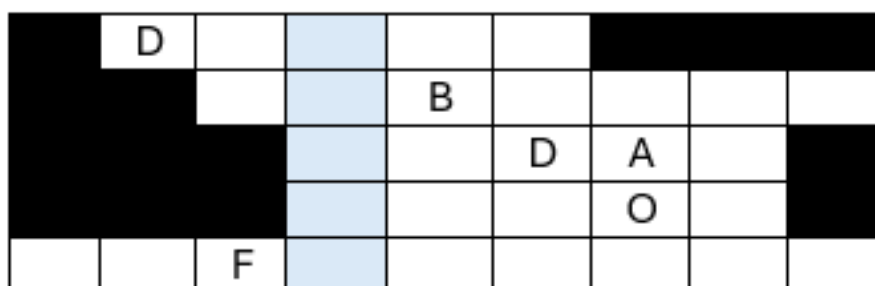
8	E	11	Z	W	5			E		E
	V		2							

Neem de letters over
uit de gekleurde vakjes

Bombardement 19 September 1944

Tot zover de vragen over het Sinterklaasbombardement. Nu richten we onze aandacht op het bombardement uit 19 september 1944. Aan de hand van ook weer een aantal vragen hoop ik dat je meer begrip krijgt over wat er is gebeurd.

Om te weten waar je nu heen moet, moet je onderstaande puzzel oplossen.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

1. Aan deze straat zit The Sting
2. De plek waar arbeiders werken
3. Apparatuur om vliegtuigen op te sporen
4. Voorbeeld van een wapen
5. Zo heet de Duitse luchtmacht in de Tweede Wereldoorlog

De letters in de blauwe vakjes geven de oplossing!

Markt

Vraag 1

Stel je viert feest op 18 december 1944 op de Markt. Een dag later krijg je te horen dat de Duitsers de stad Eindhoven gaan bombarderen. Wat zou je eerste reactie zijn?

.....

.....

.....

.....

.....

Na het beantwoorden van deze vraag ga je naar de straat die je rechts ziet. Kijk goed naar de winkels die je ziet.

Rechtestraat

Aan de Rechtestraat zit iets paars, Mexicaans en je kunt er lekker eten. Loop daarheen en zoek het monument.

Vraag 2

Bekijk het gedenkteken goed. Vind jij dit passen bij het bombardement van 1944?

Zo ja, waarom?

.....

.....

.....

Zo nee, waarom niet en hoe zou jij dan het bombardement willen herdenken?

.....

.....

.....

Rechtestraat

Vraag 3

Wat was de reden voor de Duitsers om Eindhoven te bombarderen in 1944?

- A) Om Eindhoven terug te veroveren.
- B) Ze wilden wraak.
- C) Om de doorgangsroute van de geallieerden te verhinderen.
- D) Ze maakten een fout en wilden een andere stad bombarderen.

Los de rebus op voor de volgende plek!

ba=fe

-as

Fellenoord

Vraag 4

De geallieerden waren zeer verrast van het Duitse luchtoffensief, hierdoor konden ze zich niet goed weerstand bieden tegen de Duitsers. Wat vind jij? Is dit gewoon slecht van de geallieerden of is dit pure pech?

.....

.....

.....

.....

.....

Voor de volgende plek ga je naar onderstaande coördinaten:

51.42440987113322
5.485975723706199

Aalsterweg

Stel je zat in dezelfde situatie als mevrouw Van Gennip. Zij is door het bombardement van 1944 al haar vrienden en vriendinnen verloren. Zij zaten in een schuilkelder aan de Aalsterweg. Deze schuilkelder had een voltreffer gekregen en hierdoor zijn alle mensen in de kelder overleden.

Vraag 5

Beschrijf hoe jij je zou voelen en hoe jij zou willen dat ze worden herdacht?

.....

.....

.....

.....

.....

Als je met de trein wilt reizen, is dit de plek waar je moet zijn.

Centraal Station

Vraag 6

Na de oorlog moesten grote delen van Eindhoven weer opgebouwd worden. Er is hiervoor een plan. Wat waren de belangrijke onderdelen in het plan?

.....

.....

.....

.....

.....

De laatste stop...

Met deze vragen heb ik geprobeerd om jullie een beter beeld te geven van de twee zwaarste bombardementen op Eindhoven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Beide bombardementen zijn tragische gebeurtenissen en het is daarom belangrijk dat we dit gezamenlijk herdenken. Nu we de bombardementen hebben besproken, volgt er dadelijk een reflectie vraag.

Ga hiervoor eerst naar de plek waar PSV wordt gehuldigd als ze kampioen zijn geworden en zoek het monument.

Stadhuisplein

Het Oorlogs- en Bevrijdingsmonument herdenkt bijna 1100 mensen die in Eindhoven zijn gestorven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo wordt er ieder jaar een fakkel aangestoken bij dit monument om alle slachtoffers te herdenken.

Herdenk jij de Tweede Wereldoorlog? Zo ja, hoe doe je dat dan?

.....

.....

.....

Zo nee, waarom niet en zou je dat nu wel doen?

.....

.....

.....

Bonus vraag 3

Naast de fakkel die je kunt zien, zijn er ook nog andere aspecten in dit monument te zien. Kan je zien welk drie aspecten dit zijn?

¹	U	R		¹⁰	R				
S		L	⁷		A	T			
	E	⁶			T		⁹	A	

Neem de letters over uit de gekleurde vakjes

Letters uit de bonusvragen

Hieronder kun je letters uit de bonusvragen overnemen. De letters vormen samen een heel toepasselijk woord.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Hartelijk dank voor het meedoen aan mijn speurtocht. Ik hoop door het beantwoorden van de vragen dat ik je veel heb laten leren over beide bombardementen. De antwoorden van de vragen staan online op de informatie site.

Antwoorden van de raadsels

Mocht je vast komen te zitten bij een van de raadsels, vind je hieronder de oplossingen.

→ Fellenoord

Rara wie ben ik en waar sta ik

→ Philips Bedrijfsschool aan de Kastanjelaan

Cahtarniakrek → Catharinakerk

N	E	D	O	D	O	O	R	L	O	G	G	N
U	A	I	M	S	P	I	L	I	H	P	E	E
P	N	E	V	O	H	D	N	I	E	D	W	K
V	L	I	E	G	T	U	I	G	R	O	O	E
S	R	E	S	T	I	U	D	E	Y	S	N	I
W	U	O	B	P	O	R	E	D	E	W	D	R
R	O	O	K	G	N	I	D	U	R	V	E	B
R	E	M	E	D	L	B	O	M	M	E	N	A
N	I	U	P	L	B	R	I	T	T	E	N	F
R	O	Y	A	L	A	I	R	F	O	R	C	E
T	E	E	F	E	L	L	E	N	O	O	R	D
R	G	S	A	A	L	K	R	E	T	N	I	S
V	E	R	S	C	H	R	I	K	K	I	N	G

→ Oyster

	D	E	M	E	R			
		F	A	B	R	I	E	K
			R	A	D	A	R	
			K	A	N	O	N	
L	U	F	T	W	A	F	F	E

→ Markt

→ Rechtestraat

ba=fe

-as

→ Fellenoord

51.42440987113322

5.485975723706199

→ Aalsterweg

Als je met de trein wilt reizen, is dit de plek waar je moet zijn.

→ Centraal Station

Plek waar PSV wordt gehuldigd als ze kampioen zijn → Stadhuisplein

Bonusvraag 1: malse biefstuk

Bonusvraag 2: een zwangere vrouw

Bonusvraag 3: burger, soldaat, verzetsman

De letters samen vormen het woord: BOMBARDEMENT